

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 13ης Μαΐου 2014 [\(*\)](#)[\(i\)](#)

«Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών – Οδηγία 95/46/ΕΚ – Άρθρα 2, 4, 12 και 14 – Καθ' ύλην και εδαφικό πεδίο εφαρμογής – Μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο – Επεξεργασία δεδομένων που περιλαμβάνονται σε ιστοτόπους – Αναζήτηση, ευρετηρίαση και αποθήκευση των δεδομένων αυτών – Ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης – Εγκατάσταση επί του εδάφους κράτους μέλους – Περιεχόμενο των υποχρεώσεων του εν λόγω φορέα εκμετάλλευσης και των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρα 7 και 8»

Στην υπόθεση C-131/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Audiencia Nacional (Ισπανία) με απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Μαρτίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Google Spain SL,

Google Inc.

κατά

Agencia Española de Protección de Datos (AEPD),

Mario Costeja González,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, Κ. Lenaerts, αντιπρόεδρο, Μ. Ilešič (εισηγητή), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, Μ. Safjan, προέδρους τμήματος, J. Malenovský, E. Levits, Α. Ó Caoimh, Α. Arabadjiev, Μ. Berger, Α. Prechal και E. Jarašīūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 26ης Φεβρουαρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Google Spain SL και η Google Inc., εκπροσωπούμενες από τους F. González Díaz, J. Baño Fos και B. Holles, abogados,
- ο M. Costeja González, εκπροσωπούμενος από τον J. Muñoz Rodríguez, abogado,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Α. Rubio González,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Ε.-Μ. Μαμούνα και τον Κ. Μπόσκοβιτς,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Gentili, avvocato dello Stato,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Kunnert και την C. Pesendorfer,

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους B. Majczyna και M. Szpunar,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την I. Martínez del Peral και τον B. Martenczuk,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 25ης Ιουνίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία των άρθρων 2, στοιχεία β' και δ', 4, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (EE L 281, σ. 31), καθώς και του άρθρου 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Google Spain SL (στο εξής: Google Spain) και της Google Inc. και, αφετέρου, της Agencia Española de Protección de Datos (ισπανικής αρχής προστασίας δεδομένων, στο εξής: AEPD) και του M. Costeja González με αντικείμενο την απόφαση της αρχής αυτής με την οποία έγινε δεκτή η καταγγελία που υπέβαλε ο M. Costeja González κατά των δύο προαναφερθεισών εταιριών και επιβλήθηκε στην Google Inc. η υποχρέωση, αφενός, να λάβει τα αναγκαία μέτρα για τη διαγραφή από το ευρετήριό της των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τον M. Costeja González και, αφετέρου, να καταστήσει ανέφικτη τη μελλοντική πρόσβαση στα δεδομένα αυτά.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η οδηγία 95/46 η οποία, κατά το άρθρο 1 αυτής, έχει ως αντικείμενο την προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, και ιδίως της ιδιωτικής ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, προβλέπει, στις αιτιολογικές σκέψεις 2, 10, 18 έως 20 και 25, τα εξής:

«(2) [εκτιμώντας] ότι τα συστήματα επεξεργασίας δεδομένων υπηρετούν τον άνθρωπο· ότι πρέπει, ανεξαρτήτως ιθαγένειας ή κατοικίας των φυσικών προσώπων, να σέβονται τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα δικαιώματά τους, και ιδίως την ιδιωτική ζωή, και να συμβάλλουν στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο, στην ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών καθώς και στην ευημερία του ατόμου·

[...]

(10) [εκτιμώντας] ότι στόχος των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής, όπως επίσης αναγνωρίζεται στο άρθρο 8 της ευρωπαϊκής σύμβασης περί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών [η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950] καθώς και στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου· ότι, για τον λόγο αυτό, η προσέγγιση των εν λόγω νομοθεσιών δεν πρέπει να οδηγήσει στην εξασθένηση της προστασίας που εξασφαλίζουν αλλά, αντιθέτως, πρέπει να έχει ως στόχο την κατοχύρωση υψηλού επιπέδου προστασίας στην Κοινότητα·

[...]

- (18) [εκτιμώντας] ότι, προκειμένου να αποφευχθεί ο αποκλεισμός ενός προσώπου από την δύναμη της παρούσας οδηγίας προστασία, είναι απαραίτητο κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στην Κοινότητα να τηρεί τη νομοθεσία ενός από τα κράτη μέλη· ότι είναι σκόπιμο οι επεξεργασίες που εκτελούνται από πρόσωπα ενεργούντα υπό τον έλεγχο του υπευθύνου της επεξεργασίας ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος να υπόκεινται στη νομοθεσία του κράτους αυτού·
- (19) [εκτιμώντας] ότι η εγκατάσταση στο έδαφος κράτους μέλους περιλαμβάνει την πραγματική άσκηση δραστηριότητας βάσει μονίμου καταστήματος· ότι η νομική μορφή ενός τέτοιου καταστήματος, είτε πρόκειται για απλό υποκατάστημα είτε για θυγατρική με νομική προσωπικότητα, δεν συνιστά καθοριστικό παράγοντα εν προκειμένω· ότι, όταν ένας μόνον υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος στο έδαφος πλειόνων κρατών μελών, ιδίως μέσω θυγατρικής, πρέπει να εξασφαλίζει, κυρίως για να αποφεύγονται οι καταστρατηγήσεις, ότι κάθε κατάστημά του πληροί τις απαιτήσεις τις οποίες προβλέπει η οικεία εθνική νομοθεσία·
- (20) [εκτιμώντας] ότι η εγκατάσταση σε τρίτη χώρα του υπευθύνου της επεξεργασίας δεν πρέπει να αποτελεί εμπόδιο στην προστασία των προσώπων που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία· ότι, στην περίπτωση αυτή, ενδείκνυται οι εκτελούμενες επεξεργασίες να υπάγονται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία και να παρέχονται εγγυήσεις ώστε τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία να γίνονται πράγματι σεβαστά·

[...]

- (25) [εκτιμώντας] ότι οι αρχές της προστασίας δέον να εκφράζονται, αφενός, στις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν πρόσωπα [...] υπεύθυν[α] για την επεξεργασία, όσον αφορά ιδίως την ποιότητα των δεδομένων, την ασφάλεια της τεχνικής, την κοινοποίηση στην αρχή ελέγχου, τις συνθήκες υπό τις οποίες μπορεί να εκτελεσθεί η επεξεργασία και, αφετέρου, με τα δικαιώματα που παρέχονται στα πρόσωπα, τα δεδομένα των οποίων αποτελούν αντικείμενο της επεξεργασίας, προκειμένου να ενημερώνονται επί των δεδομένων, να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά, να ζητούν τη διόρθωσή τους ή ακόμη να αντιτάσσονται στην επεξεργασία τους».

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας 95/46 ορίζει ότι, «για τους σκοπούς [αυτής], νοούνται ως:

- α) “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”, κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί [(υποκείμενο των δεδομένων)]· ως πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί λογίζεται το πρόσωπο εκείνο που μπορεί να προσδιοριστεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσοτέρων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από φυσική, βιολογική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική άποψη·
- β) “επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα” (επεξεργασία), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων διαδικασιών και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η τροποποίηση, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η εναρμόνιση ή ο συνδυασμός, καθώς και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή·

[...]

- δ) “υπεύθυνος της επεξεργασίας”, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας που μόνος ή από κοινού με άλλους καθορίζει τους στόχους και τον τρόπο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Όταν οι στόχοι και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται από νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις, εθνικές ή κοινοτικές, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον ορισμό του μπορούν να καθορίζονται από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο·

[...]».

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται στην αυτοματοποιημένη, εν όλω ή εν μέρει, επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων που περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο.»

6 Το άρθρο 4 της ίδιας οδηγίας, το οποίο έχει τον τίτλο «Εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο», ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζει δυνάμει της παρούσας οδηγίας σε κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον:

- α) η επεξεργασία εκτελείται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων υπευθύνου εγκατεστημένου στο έδαφος του κράτους μέλους. Όταν ο ίδιος υπεύθυνος είναι εγκατεστημένος στο έδαφος περισσότερων του ενός κρατών μελών, πρέπει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ότι κάθε εγκατάστασή του πληροί τις απαιτήσεις που προβλέπει η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία·
- β) ο υπεύθυνος δεν είναι εγκατεστημένος στο έδαφος του κράτους μέλους, αλλά σε τόπο όπου εφαρμόζεται η εθνική του νομοθεσία δυνάμει του δημοσίου διεθνούς δικαίου·
- γ) ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεν είναι εγκατεστημένος στο έδαφος της Κοινότητας και για τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσφεύγει σε μέσα, αυτοματοποιημένα ή όχι, ευρισκόμενα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, εκτός εάν τα μέσα αυτά χρησιμοποιούνται μόνο με σκοπό τη διέλευση από το έδαφος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

2. Στην περίπτωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, στοιχείο γ', ο υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να υποδείξει έναν αντιπρόσωπο εγκατεστημένο στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους. Δεν τίθεται η τυχόν ανάληψη νομικών ενεργειών κατά του ιδίου του υπευθύνου της επεξεργασίας.»

7 Το άρθρο 6 της οδηγίας 95/46, το οποίο εντάσσεται στο κεφάλαιο II, τμήμα I, που φέρει τον τίτλο «Αρχές που πρέπει να τηρούνται ως προς την ποιότητα των δεδομένων», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει:

- α) να υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία·
- β) να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους να συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς. Η μεταγενέστερη επεξεργασία για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασυμβίβαστη εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις·
- γ) να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία·
- δ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να ενημερώνονται· πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα ώστε δεδομένα ανακριβή ή ελλιπή σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή υφίστανται κατόπιν επεξεργασία, να διαγράφονται ή να διορθώνονται·
- ε) να διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται πέραν της περιόδου αυτής για σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς.

2. Εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να εξασφαλίσει την τήρηση της παραγράφου 1.»

8 Το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46, το οποίο εντάσσεται στο κεφάλαιο II, τμήμα II, που φέρει τον τίτλο «Βασικές αρχές της νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων», ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να γίνεται μόνον εάν:

[...]

στ) είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα, υπό τον όρο ότι δεν προέχει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα που χρήζουν προστασίας δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της παρούσας οδηγίας.»

9 Το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ελευθερία έκφρασης», ορίζει τα εξής:

«Για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης, τα κράτη μέλη προβλέπουν τις εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, του κεφαλαίου IV και του κεφαλαίου VI μόνο στον βαθμό που είναι αναγκαίες ώστε το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία έκφρασης.»

10 Το άρθρο 12 της ίδιας οδηγίας 95/46, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα πρόσβασης», ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη εγγυώνται στα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα το δικαίωμα να λαμβάνουν από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας:

[...]

β) κατά περίπτωση, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή το κλείδωμα των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, ιδίως λόγω ελλειπών ή ανακριβών χαρακτήρα των δεδομένων·

[...].»

11 Το άρθρο 14 της οδηγίας 95/46, το οποίο έχει τον τίτλο «Δικαίωμα αντίταξης του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα», ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν στο πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα το δικαίωμα:

α) τουλάχιστον στις περιπτώσεις του άρθρου 7, στοιχεία ε' και στ', να αντιτάσσεται ανά πάσα στιγμή, για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους σχετικούς με την προσωπική του κατάσταση, στην επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν, εκτός εάν στην εθνική νομοθεσία ορίζεται άλλως. Σε περίπτωση αιτιολογημένης αντίταξης, η επεξεργασία δεν μπορεί πλέον να αφορά τα δεδομένα αυτά·

[...].»

12 Το άρθρο 28 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Αρχή ελέγχου», έχει ως εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος προβλέπει ότι μία ή περισσότερες δημόσιες αρχές επιφορτίζονται με τον έλεγχο της εφαρμογής, στο έδαφός του, των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπισθεί από τα κράτη μέλη, κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

[...]

3. Κάθε αρχή ελέγχου διαθέτει συγκεκριμένα:

- μέσα για τη διεξαγωγή έρευνας, όπως το δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας και το δικαίωμα να συλλέγει κάθε αναγκαία πληροφορία για την εκπλήρωση της αποστολής ελέγχου,
- αποτελεσματικές εξουσίες παρέμβασης, όπως για παράδειγμα [...] την εξουσία να επιτάσσει τη δέσμευση, διαγραφή ή την καταστροφή δεδομένων, να απαγορεύει επίσης προσωρινά ή οριστικά την επεξεργασία [...]
- [...]

Κατά των αποφάσεων της αρχής ελέγχου μπορούν να ασκηθούν ένδικα μέσα.

4. Κάθε πρόσωπο ή κάθε ένωση που το εκπροσωπεί μπορεί να υποβάλει σε κάθε αρχή ελέγχου αίτηση σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών του έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο αιτών ενημερώνεται σχετικά με τη συνέχεια που δίδεται στην αίτησή του.

[...]

6. Κάθε αρχή ελέγχου είναι αρμόδια, ανεξάρτητα από την εθνική νομοθεσία που εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη επεξεργασία, για την άσκηση, στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται, των εξουσιών που διαθέτει σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Κάθε αρχή μπορεί να κληθεί να ασκήσει τις εξουσίες της από αρχή άλλου κράτους μέλους.

Οι αρχές ελέγχου διατηρούν μεταξύ τους την αναγκαία συνεργασία για την εκπλήρωση της αποστολής τους, ιδίως με την ανταλλαγή όλων των χρήσιμων πληροφοριών.

[...]

Το ισπανικό δίκαιο

- 13 Η οδηγία 95/46 έχει μεταφερθεί στο ισπανικό δίκαιο με τον οργανικό νόμο 15/1999, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (BOE αριθ. 298, της 14ης Δεκεμβρίου 1999, σ. 43088).

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 14 Στις 5 Μαρτίου 2010 ο M. Costeja González, ισπανικής ιθαγένειας και κάτοικος Ισπανίας, υπέβαλε στην AEPD καταγγελία κατά της La Vanguardia Ediciones SL, η οποία εκδίδει καθημερινή εφημερίδα μεγάλης κυκλοφορίας, ιδίως στην Καταλονία (Ισπανία) (στο εξής: La Vanguardia) καθώς και κατά της Google Spain και της Google Inc. Η καταγγελία αυτή υποβλήθηκε για τον λόγο ότι όταν ένας χρήστης του διαδικτύου εισήγε το ονοματεπώνυμο του M. Costeja González στη μηχανή αναζήτησης της Google (στο εξής: Google Search), εμφανίζονταν σύνδεσμοι προς δύο σελίδες της εφημερίδας *La Vanguardia*, αντιστοίχως της 19ης Ιανουαρίου και της 9ης Μαρτίου 1998, στις οποίες περιλαμβάνονταν ανακοίνωση, με μνεία του ονοματεπώνυμου του M. Costeja González, για πλειστηριασμούς ακινήτων κατόπιν κατάσχεσης που επιβλήθηκε λόγω κοινωνικοασφαλιστικών οφειλών.
- 15 Με την καταγγελία αυτή, ο M. Costeja González ζητούσε, αφενός, να υποχρεωθεί η *La Vanguardia* να απαλείψει ή να τροποποιήσει τις ως άνω σελίδες, ώστε να μην εμφανίζονται πλέον τα σχετικά με αυτόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ή να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία που προσφέρουν οι μηχανές αναζήτησης προκειμένου να προστατευθούν τα δεδομένα αυτά. Αφετέρου, ζήτησε να υποχρεωθεί η Google Spain ή η Google Inc. να διαγράψει ή να αποκρύψει τα προσωπικά δεδομένα του ώστε να μην εμφανίζονται πλέον στα αποτελέσματα αναζήτησης και να μην περιλαμβάνονται πλέον σε συνδέσμους της *La Vanguardia*. Στο πλαίσιο αυτό, ο M. Costeja González επισήμανε ότι η διαδικασία κατάσχεσης που είχε κινηθεί εναντίον του είχε ολοκληρωθεί και διευθετηθεί από μακρού και ότι οποιαδήποτε μνεία της διαδικασίας αυτής ήταν περιττή.

- 16 Με απόφαση της 30ής Ιουλίου 2010, η ΑΕΡΔ απέρριψε την εν λόγω καταγγελία κατά το μέρος που αφορούσε την *La Vanguardia*, εκτιμώντας ότι η εκ μέρους της δημοσίευση των επίμαχων πληροφοριών ήταν από νομικής άποψης δικαιολογημένη, δεδομένου ότι πραγματοποιήθηκε κατ' εντολή του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και είχε ως σκοπό να δώσει τη μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα στη διαδικασία του πλειστηριασμού ώστε να προσελκύσει τον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό ενδιαφερομένων.
- 17 Αντιθέτως, η ως άνω καταγγελία έγινε δεκτή κατά το μέρος που αφορούσε την Google Spain και την Google Inc. Η ΑΕΡΔ έκρινε συναφώς ότι οι φορείς εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης υπόκεινται στη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων, δεδομένου ότι προβαίνουν σε επεξεργασία δεδομένων για την οποία φέρουν ευθύνη και ότι ασκούν δραστηριότητες ενδιάμεσου στην κοινωνία της πληροφορίας. Η ΑΕΡΔ εκτίμησε ότι έχει την εξουσία να επιβάλλει την υποχρεωτική απόσυρση των δεδομένων καθώς και την απαγόρευση πρόσβασης των φορέων εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης σε ορισμένα δεδομένα, εφόσον κρίνει ότι ο γεωγραφικός εντοπισμός τους ή η διάδοσή τους ενδέχεται να θίγουν το θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων και την αξιοπρέπεια του προσώπου εν ευρεία εννοία, στην οποία εμπίπτει επίσης η απλή βούληση του ενδιαφερόμενου προσώπου να μην καθίστανται γνωστά τα δεδομένα του σε τρίτους. Η ΑΕΡΔ έκρινε ότι η υποχρέωση αυτή μπορεί να βαρύνει απευθείας τους φορείς εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης, χωρίς να είναι απαραίτητη η διαγραφή των δεδομένων ή των πληροφοριών από τον ιστότοπο εντός του οποίου περιλαμβάνονται, ιδίως όταν η διατήρηση των πληροφοριών αυτών στον εν λόγω ιστότοπο έχει ως δικαιολογητικό της έρρισμα ορισμένη διάταξη νόμου.
- 18 Η Google Spain και η Google Inc. προσέβαλαν, καθεμία χωριστά, την εν λόγω απόφαση ενώπιον του Audiencia Nacional, το οποίο αποφάσισε να συνεκδικάσει τις δύο υποθέσεις.
- 19 Στην απόφαση περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το ζήτημα που εγείρει η εν λόγω διαφορά είναι ποιες είναι οι υποχρεώσεις των φορέων εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσώπων τα οποία δεν επιθυμούν τον γεωγραφικό εντοπισμό, την ευρετηρίαση και την επ' αόριστο διάθεση στους χρήστες του διαδικτύου ορισμένων πληροφοριών που έχουν δημοσιευθεί σε ιστοτόπους τρίτων και περιλαμβάνουν τα προσωπικά δεδομένα τους βάσει των οποίων καθίσταται δυνατός ο συσχετισμός των εν λόγω πληροφοριών με τα πρόσωπα αυτά. Η απάντηση στο ζήτημα αυτό εξαρτάται από τον τρόπο κατά τον οποίο πρέπει να ερμηνεύεται η οδηγία 95/46 στο πλαίσιο των τεχνολογιών που έχουν εμφανιστεί μετά την έκδοσή της.
- 20 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, το Audiencia Nacional ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Όσον αφορά την εδαφική εφαρμογή της οδηγίας [95/46] και, κατά συνέπεια, της ισπανικής νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:
- α) Έχει το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας [95/46] την έννοια ότι υφίσταται "εγκατάσταση" οσάκις συντρέχει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- όταν η επιχείρηση που παρέχει τη μηχανή αναζήτησης προβαίνει στην ίδρυση γραφείου ή στη σύσταση θυγατρικής εντός κράτους μέλους με σκοπό την προώθηση και πώληση του διαφημιστικού χώρου της μηχανής αναζήτησης, η οποία κατευθύνει τη δραστηριότητά της στους κατοίκους του κράτους αυτού,
- ή
- όταν η μητρική εταιρία ορίζει θυγατρική της, εγκατεστημένη στο εν λόγω κράτος μέλος, ως εκπρόσωπό της και υπεύθυνη της επεξεργασίας δύο συγκεκριμένων συστημάτων αρχείων σχετικών με τα δεδομένα των πελατών που συνήψαν συμβάσεις παροχής διαφημιστικών υπηρεσιών με την εν λόγω εταιρία,
- ή

- όταν το γραφείο ή η θυγατρική που είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος διαβιβάζει στη μητρική εταιρία, που είναι εγκατεστημένη εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις αιτήσεις που της απευθύνουν τόσο οι ενδιαφερόμενοι όσο και οι αρμόδιες αρχές σχετικά με την τήρηση του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων, ακόμα και όταν η συνεργασία αυτή πραγματοποιείται εκουσίως;
- β) Έχει το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας [95/46] την έννοια ότι υφίσταται “προσφυγή σε μέσα [...] ευρισκόμενα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους”:
- όταν η μηχανή αναζήτησης χρησιμοποιεί προγράμματα ανίχνευσης (web crawlers ή web robots) για να εντοπίσει και να ευρετηριάσει τις πληροφορίες που περιέχονται σε ιστοσελίδες που αναρτώνται από εξυπηρετητές του εν λόγω κράτους μέλους,
- ή
- όταν χρησιμοποιεί όνομα τομέα ενός κράτους μέλους και κατευθύνει τις αναζητήσεις και τα αποτελέσματα αναλόγως της γλώσσας του κράτους μέλους αυτού;
- γ) Μπορεί να συνιστά προσφυγή σε μέσα, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας [95/46], η εκ μέρους των μηχανών αναζήτησης του διαδικτύου προσωρινή αποθήκευση των ευρετηριαζόμενων πληροφοριών; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ερώτημα αυτό, μπορεί να θεωρηθεί ότι ο συνδετικός αυτός παράγοντας συντρέχει όταν η επιχείρηση αρνείται να αποκαλύψει τον χώρο όπου αποθηκεύει τα ευρετήρια αυτά επικαλούμενη λόγους σχετικούς με τον ανταγωνισμό;
- δ) Ανεξαρτήτως της απάντησης που θα δοθεί στα προηγούμενα ερωτήματα και ειδικά στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχουν οι συνδετικοί παράγοντες του άρθρου 4 της οδηγίας [95/46]:
- Πρέπει να εφαρμοστεί η οδηγία [95/46] για την προστασία δεδομένων, υπό το πρίσμα του άρθρου 8 του [Χάρτη], στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται το κέντρο βάρους της σύγκρουσης και όπου είναι δυνατή η αποτελεσματικότερη προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
- 2) Όσον αφορά τη δραστηριότητα των μηχανών αναζήτησης ως φορέων παροχής περιεχομένων σε σχέση με την οδηγία 95/46/EK για την προστασία δεδομένων:
- α) Όσον αφορά τη δραστηριότητα της [Google Search] ως φορέα παροχής περιεχομένων, δραστηριότητα η οποία συνίσταται στον εντοπισμό των πληροφοριών που αναρτούν στο διαδίκτυο τρίτοι, στην αυτόματη ευρετηρίασή τους, στην προσωρινή τους αποθήκευση και, τελικώς, στην παροχή της δυνατότητας στους χρήστες του διαδικτύου να αποκτούν πρόσβαση σε αυτές με ορισμένη σειρά προτίμησης, και εφόσον οι πληροφορίες αυτές περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τρίτων προσώπων, έχει η δραστηριότητα αυτή την έννοια της “επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα” κατά το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας [95/46];
- β) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα και πάντοτε σε σχέση με δραστηριότητα όπως η ανωτέρω περιγραφείσα:
- Πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46 υπό την έννοια ότι η επιχείρηση που διαχειρίζεται τη [Google Search] είναι ο “υπεύθυνος της επεξεργασίας” των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στις ιστοσελίδες που ευρετηριάζει;
- γ) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα:

Μπορεί η [ΑΕΡD], η οποία μεριμνά για την προάσπιση των δικαιωμάτων του άρθρου 12, στοιχείο β', και του άρθρου 14, [πρώτο εδάφιο,] στοιχείο α', της οδηγίας [95/46] να προσφεύγει απευθείας στη [Google Search] προκειμένου να ζητήσει τη διαγραφή από τα ευρετήριά της πληροφορίας δημοσιευθείσας από τρίτους, χωρίς να απευθυνθεί προηγουμένως ή ταυτοχρόνως στον κάτοχο της ιστοσελίδας στην οποία αναρτήθηκε η επίμαχη πληροφορία;

δ) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα:

Πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι μηχανές αναζήτησης, κατ' εξαίρεση, δεν υποχρεούνται να προστατεύουν τα δικαιώματα αυτά όταν η πληροφορία που περιέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δημοσιεύθηκε νόμιμα από τρίτους και διατηρείται στην ιστοσελίδα όπου αρχικώς αναρτήθηκε;

3) Όσον αφορά το περιεχόμενο του δικαιώματος διαγραφής και/ή αντίταξης στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε σχέση με το δικαίωμα στη λήθη υποβάλλεται το εξής ερώτημα:

Έχει η οδηγία [95/46] την έννοια ότι τα δικαιώματα διαγραφής και κλειδώματος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά το άρθρο 12, στοιχείο β', και το δικαίωμα αντίταξης στην επεξεργασία τέτοιων δεδομένων κατά το άρθρο 14, [πρώτο εδάφιο,] στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας σημαίνουν, μεταξύ άλλων, ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να απευθυνθεί στις μηχανές αναζήτησης προκειμένου να παρεμποδίσει την ευρετηρίαση των πληροφοριών που αφορούν το πρόσωπό του και οι οποίες αναρτώνται σε ιστοσελίδες από τρίτους, επικαλούμενο την επιθυμία του να μην είναι προσβάσιμες στους χρήστες του διαδικτύου οι πληροφορίες αυτές οσάκις εκτιμά ότι μπορεί να του προκαλέσουν βλάβη ή επιδιώκει να λησμονηθούν, έστω και αν έχουν δημοσιευτεί νόμιμα από τρίτους;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος, στοιχεία α' και β', σχετικά με το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 95/46

21 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' και β', το οποίο επιβάλλεται να εξεταστεί στην αρχή, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι η δραστηριότητα μηχανής αναζήτησης ως φορέα παροχής περιεχομένων η οποία συνίσταται στον εντοπισμό πληροφοριών που δημοσιεύουν ή αναρτούν στο διαδίκτυο τρίτοι, στην αυτόματη ευρετηρίασή τους, στην προσωρινή τους αποθήκευση και, τελικώς, στη διάθεσή τους στους χρήστες του διαδικτύου με ορισμένη σειρά προτίμησης πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, όταν οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το αιτούν δικαστήριο ζητεί εξάλλου να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, στοιχείο δ', της ως άνω οδηγίας έχει την έννοια ότι ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης πρέπει να θεωρείται «υπεύθυνος» της εν λόγω επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια της διάταξης αυτής.

22 Κατά την Google Spain και την Google Inc., η δραστηριότητα των μηχανών αναζήτησης δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως επεξεργασία δεδομένων που περιλαμβάνονται στις ιστοσελίδες τρίτων οι οποίες εμφανίζονται στον κατάλογο αποτελεσμάτων της αναζήτησης, δεδομένου ότι οι μηχανές αυτές χρησιμοποιούν τις προσβάσιμες στο διαδίκτυο πληροφορίες στο σύνολό τους, χωρίς να προβαίνουν σε διαφοροποίηση μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των λοιπών πληροφοριών. Εξάλλου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η δραστηριότητα αυτή πρέπει να χαρακτηριστεί ως «επεξεργασία δεδομένων», ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «υπεύθυνος» της επεξεργασίας αυτής, δεδομένου ότι δεν έχει γνώση των εν λόγω δεδομένων και δεν ασκεί έλεγχο επ' αυτών.

23 Αντιθέτως, ο M. Costeja González, η Ισπανική, η Ιταλική, η Αυστριακή και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φρονούν ότι η εν λόγω δραστηριότητα συνεπάγεται προδήλως

«επεξεργασία δεδομένων» κατά την έννοια της οδηγίας 95/46, η οποία είναι διαφορετική από την επεξεργασία δεδομένων που πραγματοποιούν οι εκδότες ιστοτόπων και επιδιώκει διαφορετικά αποτελέσματα σε σχέση με την τελευταία. Ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης είναι «υπεύθυνος» της επεξεργασίας δεδομένων στην οποία έχει προβεί, δεδομένου ότι αυτός καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο της εν λόγω επεξεργασίας.

- 24 Κατά την Ελληνική Κυβέρνηση, η επίμαχη δραστηριότητα συνιστά μεν «επεξεργασία», αλλά στον βαθμό που οι μηχανές αναζήτησης παρέχουν απλώς ενδιάμεσες υπηρεσίες, οι επιχειρήσεις που τις εκμεταλλεύονται δεν μπορούν να θεωρηθούν ως «υπεύθυνοι», εκτός των περιπτώσεων στις οποίες αποθηκεύουν δεδομένα σε μια «ενδιάμεση μνήμη» ή σε μια «κρυφή μνήμη» για χρονική περίοδο που υπερβαίνει το τεχνικά αναγκαίο μέτρο.
- 25 Επισημαίνεται συναφώς ότι το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 ορίζει ως «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων διαδικασιών και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η τροποποίηση, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η εναρμόνιση ή ο συνδυασμός, καθώς και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή».
- 26 Όσον αφορά ειδικά το διαδίκτυο, το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ότι η πράξη που συνίσταται στην ανάρτηση, σε σελίδα του διαδικτύου, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να θεωρηθεί ως «επεξεργασία» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 (βλ. απόφαση Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, σκέψη 25).
- 27 Αναφορικά με την επίμαχη στην κύρια δίκη δραστηριότητα, δεν αμφισβητείται ότι, μεταξύ των δεδομένων που εντοπίζονται, ευρετηριάζονται, αποθηκεύονται από τις μηχανές αναζήτησης και τίθενται στη διάθεση των χρηστών των μηχανών αυτών, περιλαμβάνονται επίσης πληροφορίες που αφορούν φυσικά πρόσωπα των οποίων η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί και, ως εκ τούτου, «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής.
- 28 Επομένως, διαπιστώνεται ότι ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, καθόσον ερευνά με αυτοματοποιημένο, διαρκή και συστηματικό τρόπο το διαδίκτυο προς αναζήτηση πληροφοριών δημοσιευμένων σε αυτό, «συλλέγει» τέτοια δεδομένα τα οποία «ανακτά», «καταχωρίζει» και «οργανώνει» εν συνεχεία στο πλαίσιο των προγραμμάτων ευρετηρίασης που διαθέτει, τα «αποθηκεύει» στους εξυπηρετητές του και, ενδεχομένως, τα «ανακοινώνει» και τα «θέτει στη διάθεση» των χρηστών της μηχανής υπό μορφή καταλόγων αποτελεσμάτων αναζήτησης. Δεδομένου ότι το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 κατονομάζει ρητώς και ανεπιφύλακτα τις εν λόγω πράξεις, αυτές πρέπει να χαρακτηριστούν ως «επεξεργασία» κατά την έννοια της διάταξης αυτής, χωρίς να ασκεί επιρροή το ότι ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης προβαίνει στις ίδιες πράξεις και για άλλου είδους πληροφορίες και δεν κάνει διαφοροποίηση μεταξύ των πράξεων αυτών και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- 29 Η προηγούμενη διαπίστωση δεν κλονίζεται εξάλλου από το γεγονός ότι τα δεδομένα αυτά είναι ήδη δημοσιευμένα στο διαδίκτυο και δεν τροποποιούνται από τη μηχανή αναζήτησης.
- 30 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει ότι οι πράξεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 πρέπει να χαρακτηρίζονται ως επεξεργασία ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία αφορούν αποκλειστικά πληροφορίες οι οποίες έχουν ήδη δημοσιευθεί αυτούσιες στα μέσα ενημέρωσης. Πράγματι, το Δικαστήριο επισήμανε συναφώς ότι αν σε μια τέτοια περίπτωση γινόταν δεκτή μια γενική παρέκκλιση από την εφαρμογή της οδηγίας 95/46, η τελευταία θα καθίστατο σε μεγάλο βαθμό άνευ περιεχομένου (βλ., επ' αυτού, απόφαση Satakunnan Markkinapörssi και Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, σκέψεις 48 και 49).
- 31 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τον ορισμό που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46, μολονότι η τροποποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί ασφαλώς επεξεργασία κατά την έννοια της οδηγίας, εντούτοις οι λοιπές πράξεις που διαλαμβάνονται στη διάταξη αυτή ουδόλως προϋποθέτουν την τροποποίηση των ως άνω δεδομένων.

- 32 Όσον αφορά το ζήτημα αν ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης πρέπει ή όχι να θεωρείται ως «υπεύθυνος της επεξεργασίας» των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται με τη μηχανή αυτή στο πλαίσιο δραστηριότητας όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46 ως «υπεύθυνος της επεξεργασίας» νοείται «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας που μόνος ή από κοινού με άλλους καθορίζει τους στόχους και τον τρόπο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».
- 33 Συνεπώς, ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, δεδομένου ότι καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο άσκησης της δραστηριότητας αυτής και, επομένως, της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οποία προβαίνει στο πλαίσιο της ως άνω δραστηριότητας, πρέπει να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος» της επεξεργασίας αυτής δυνάμει του προαναφερθέντος άρθρου 2, στοιχείο δ'.
- 34 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι ο αποκλεισμός του φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης από την έννοια «υπεύθυνος» για τον λόγο ότι δεν ασκεί έλεγχο επί των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι δημοσιευμένα σε ιστοσελίδες τρίτων θα ήταν αντίθετος όχι μόνο στο σαφές γράμμα αλλά και στον σκοπό της προαναφερθείσας διάταξης, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση, μέσω του ευρέος ορισμού της εν λόγω έννοιας, αποτελεσματικής και πλήρους προστασίας των υποκειμένων των δεδομένων.
- 35 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας μηχανής αναζήτησης διαφέρει από και συμπληρώνει τη δραστηριότητα των εκδοτών ιστοτόπων, η οποία συνίσταται στην ανάρτηση των δεδομένων αυτών σε σελίδα του διαδικτύου.
- 36 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι η δραστηριότητα αυτή των μηχανών αναζήτησης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην καθολική διάδοση των εν λόγω δεδομένων, καθόσον τα καθιστά προσβάσιμα σε οποιονδήποτε χρήστη του διαδικτύου πραγματοποιεί αναζήτηση με βάση το ονοματεπώνυμο του υποκειμένου των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών του διαδικτύου οι οποίοι διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να εντοπίσουν την ιστοσελίδα στην οποία έχουν δημοσιευθεί τα προαναφερθέντα δεδομένα.
- 37 Επιπλέον, η οργάνωση και η συγκέντρωση των δημοσιευόμενων στο διαδίκτυο πληροφοριών που πραγματοποιούν οι μηχανές αναζήτησης με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των χρηστών σε αυτές μπορεί, όταν η αναζήτηση πραγματοποιείται με βάση το ονοματεπώνυμο φυσικού προσώπου, να έχει ως αποτέλεσμα να μπορούν οι χρήστες να αποκτήσουν, μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων, μια συστηματική επισκόπηση των διαθέσιμων στο διαδίκτυο πληροφοριών που αφορούν το εν λόγω πρόσωπο και που παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα να σχηματίσουν ένα, κατά το μάλλον ή ήττον, λεπτομερές προφίλ του υποκειμένου των δεδομένων.
- 38 Επομένως, στο μέτρο κατά το οποίο η δραστηριότητα της μηχανής αναζήτησης ενδέχεται να θίγει σε μεγάλο βαθμό και συμπληρωματικά προς τη δραστηριότητα των εκδοτών ιστοτόπων τα θεμελιώδη δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αυτής, ως πρόσωπο που καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο άσκησης της εν λόγω δραστηριότητας, πρέπει να διασφαλίζει, στο πλαίσιο των ευθυνών, των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων του, ότι η εν λόγω δραστηριότητα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας 95/46 ώστε οι προβλεπόμενες με αυτήν εγγυήσεις να μπορούν να παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους και να μπορεί να υλοποιείται στην πράξη η αποτελεσματική και πλήρης προστασία των υποκειμένων των δικαιωμάτων, ιδίως η προστασία του δικαιώματός του στην προστασία της ιδιωτικής τους ζωής.
- 39 Τέλος, η δυνατότητα των εκδοτών ιστοτόπων να διευκρινίζουν στους φορείς εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων πρωτόκολλα αποκλεισμού όπως το «robot.txt» ή κωδικούς τύπου «noindex» ή «noarchive», ότι επιθυμούν να αποκλειστεί εξ ολοκλήρου ή κατά ένα μέρος από τα αυτόματα ευρετήρια των μηχανών αναζήτησης ορισμένη πληροφορία που έχουν δημοσιεύσει στον ιστότοπό τους δεν σημαίνει ότι τυχόν παράλειψη τέτοιας διευκρίνισης εκ μέρους των ως άνω εκδοτών απαλλάσσει τον φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης από την ευθύνη του

για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οποία έχει προβεί στο πλαίσιο της δραστηριότητας της μηχανής αυτής.

40 Πράγματι, η προαναφερθείσα δυνατότητα δεν αλλάζει το γεγονός ότι οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από τον φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης. Εξάλλου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η εν λόγω δυνατότητα των εκδοτών ιστοτόπων έχει την έννοια ότι αυτοί καθορίζουν από κοινού με τον εν λόγω φορέα εκμετάλλευσης τον τρόπο της ως άνω επεξεργασίας, η διαπίστωση αυτή ουδόλως επηρεάζει την ευθύνη του φορέα αυτού, δεδομένου ότι το άρθρο 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46 ορίζει ρητώς ότι ο υπεύθυνος μπορεί να καθορίζει τον τρόπο επεξεργασίας «μόνος ή από κοινού με άλλους».

41 Από το σύνολο των ανωτέρω εκτιμήσεων έπεται ότι στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' και β', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχεία β' και δ', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι, αφενός, η δραστηριότητα μηχανής αναζήτησης, η οποία συνίσταται στον εντοπισμό πληροφοριών που δημοσιεύουν ή αναρτούν στο διαδίκτυο τρίτοι, στην αυτόματη ευρετηρίασή τους, στην προσωρινή αποθήκευσή τους και, τελικώς, στη διάθεσή τους στους χρήστες του διαδικτύου με ορισμένη σειρά προτίμησης, πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', όταν οι εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, αφετέρου, ότι ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης πρέπει να θεωρείται ως «υπεύθυνος» της εν λόγω επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ'.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, στοιχεία α' έως δ', σχετικά με το εδαφικό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 95/46

42 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία α' έως δ', το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, σε συνθήκες όπως αυτές της κύριας δίκης, είναι δυνατή η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας με την οποία έχει μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη η οδηγία 95/46.

43 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

- Η υπηρεσία Google Search παρέχεται σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω του ιστοτόπου «www.google.com». Σε πολλά κράτη, υπάρχουν εγχώριες εκδόσεις προσαρμοσμένες στην εθνική γλώσσα. Η ισπανική έκδοση της υπηρεσίας Google Search παρέχεται μέσω του ιστοτόπου «www.google.es», ο οποίος είναι καταχωρισμένος από τις 16 Σεπτεμβρίου 2003. Η υπηρεσία Google Search είναι μία από τις περισσότερο χρησιμοποιούμενες μηχανές αναζήτησης στην Ισπανία.
- Η Google Inc., μητρική εταιρία του ομίλου Google με έδρα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, εκμεταλλεύεται την υπηρεσία Google Search.
- Η υπηρεσία Google Search ευρετηριάζει ιστοτόπους απ' όλο τον κόσμο, μεταξύ των οποίων και ιστοτόπους εντός της Ισπανίας. Οι πληροφορίες που ευρετηριάζονται με τα «προγράμματα αράχνες» και τους αυτόματους ανιχνευτές ευρετηρίασης της υπηρεσίας Google Search, ήτοι με προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό και τη σάρωση του περιεχομένου των ιστοσελίδων σε συστηματική και αυτοματοποιημένη βάση, αποθηκεύονται προσωρινά σε εξυπηρετητές το κράτος τοποθεσίας των οποίων είναι άγνωστο, η πληροφορία δε αυτή είναι απόρρητη για λόγους ανταγωνισμού.
- Η υπηρεσία Google Search δεν περιορίζεται μόνο στην παροχή πρόσβασης στα περιεχόμενα που φιλοξενούνται στους ευρετηριαζόμενους ιστοτόπους, αλλά εκμεταλλεύεται τη δραστηριότητα αυτή για να δημοσιεύει, έναντι πληρωμής, διαφημιστικά μηνύματα που συνδέονται με τους όρους αναζήτησης που εισάγουν οι χρήστες του διαδικτύου και που καταχωρούνται από επιχειρήσεις που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο αυτό για να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους χρήστες του διαδικτύου.
- Ο όμιλος Google έχει αναθέσει στη θυγατρική του Google Spain την προώθηση των πωλήσεων του διαφημιστικού χώρου που διατίθεται εντός του ιστοτόπου «www.google.com». Η Google Spain, η οποία ιδρύθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου 2003 και διαθέτει χωριστή νομική προσωπικότητα,

έχει την εταιρική έδρα της στη Μαδρίτη (Ισπανία). Ασκή τις δραστηριότητές της απευθυνόμενη κατά βάση στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Ισπανία, ενεργώντας ως εμπορικός αντιπρόσωπος του εν λόγω ομίλου στο προαναφερθέν κράτος μέλος. Ο εταιρικός της σκοπός συνίσταται στην προώθηση, στη διευκόλυνση και στην πραγματοποίηση πωλήσεων διαδικτυακών διαφημιστικών προϊόντων και υπηρεσιών προς τρίτους καθώς και στη συνολική πολιτική διάθεσης του διαφημιστικού χώρου.

- Η Google Inc. έχει ορίσει την Google Spain ως υπεύθυνη της επεξεργασίας, στην Ισπανία, δύο συστημάτων αρχείων τα οποία έχουν καταχωριστεί από την Google Inc. στην AEPD και έχουν δημιουργηθεί για να περιλάβουν τα προσωπικά δεδομένα των πελατών που έχουν συνάψει συμβάσεις διαφημιστικών υπηρεσιών με την Google Inc.

44 Πιο συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά κύριο λόγο ποια είναι η έννοια του όρου «εγκατάσταση» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, και της φράσης «προσφυγή σε μέσα [...] ευρισκόμενα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ'.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, στοιχείο α'

45 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εγκατάστασης που έχει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας αυτής στο έδαφος ορισμένου κράτους μέλους κατά την έννοια της διάταξης αυτής, όταν πληρούται μία ή περισσότερες από τις τρεις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης ιδρύει σε κράτος μέλος υποκατάστημα ή θυγατρική που έχει ως αποστολή την προώθηση και την πώληση του διαφημιστικού χώρου ο οποίος διατίθεται στο πλαίσιο της μηχανής αναζήτησης και που ασκεί δραστηριότητα η οποία κατευθύνεται στους κατοίκους του κράτους μέλους αυτού, ή
- η μητρική εταιρία ορίζει θυγατρική της, εγκατεστημένη στο εν λόγω κράτος μέλος, ως εκπρόσωπό της και υπεύθυνη της επεξεργασίας δύο συγκεκριμένων συστημάτων αρχείων που περιέχουν τα δεδομένα των πελατών που έχουν συνάψει συμβάσεις παροχής διαφημιστικών υπηρεσιών με την εν λόγω επιχείρηση, ή
- το εγκατεστημένο σε κράτος μέλος υποκατάστημα ή η εγκατεστημένη σε κράτος μέλος θυγατρική διαβιβάζει στη μητρική εταιρία, που είναι εγκατεστημένη εκτός της Ένωσης, τις καταγγελίες και τις αποφάσεις που απευθύνουν τόσο οι ενδιαφερόμενοι όσο και οι αρμόδιες αρχές σχετικά με την τήρηση του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων, ακόμα και όταν η συνεργασία αυτή λαμβάνει χώρα εκουσίως.

46 Όσον αφορά την πρώτη από τις τρεις ως άνω προϋποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η Google Inc. εκμεταλλεύεται και διαχειρίζεται την υπηρεσία Google Search και ότι δεν έχει αποδειχθεί ότι η Google Spain ασκεί στην Ισπανία δραστηριότητα άμεσα συνδεδεμένη με την ευρετηρίαση ή με την αποθήκευση πληροφοριών ή δεδομένων που περιλαμβάνονται σε ιστοτόπους τρίτων. Εντούτοις, η δραστηριότητα της προώθησης και της πώλησης διαφημιστικού χώρου την οποία ασκεί η Google Spain στην Ισπανία αποτελεί το κύριο τμήμα της εμπορικής δραστηριότητας του ομίλου Google και θα μπορούσε να θεωρηθεί ως στενά συνδεδεμένη με την υπηρεσία Google Search.

47 Ο M. Costeja González, η Ισπανική, η Ιταλική, η Αυστριακή και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή φρονούν ότι, λαμβανομένου υπόψη του αδιάσπαστου συνδέσμου μεταξύ της δραστηριότητας της μηχανής αναζήτησης την οποία εκμεταλλεύεται η Google Inc. και της δραστηριότητας της Google Spain, η δεύτερη πρέπει να θεωρηθεί ως εγκατάσταση της πρώτης, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της οποίας λαμβάνει χώρα η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αντιθέτως, κατά την Google Spain, την Google Inc. και την Ελληνική Κυβέρνηση, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση της πρώτης από τις τρεις προϋποθέσεις που έχει απαριθμήσει το αιτούν δικαστήριο.

- 48 Συναφώς, επισημαίνεται καταρχάς ότι στην αιτιολογική σκέψη 19 της οδηγίας 95/46 διευκρινίζεται ότι «η εγκατάσταση στο έδαφος κράτους μέλους περιλαμβάνει την πραγματική άσκηση δραστηριότητας βάσει μόνιμου καταστήματος» και ότι «η νομική μορφή ενός τέτοιου καταστήματος, είτε πρόκειται για απλό υποκατάστημα είτε για θυγατρική με νομική προσωπικότητα, δεν συνιστά καθοριστικό παράγοντα εν προκειμένω».
- 49 Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι η Google Spain ασκεί πραγματική και υπαρκτή δραστηριότητα μέσω μόνιμου καταστήματος στην Ισπανία. Εξάλλου, δεδομένου ότι έχει χωριστή νομική προσωπικότητα, η Google Spain αποτελεί θυγατρική της Google Inc. επί του ισπανικού εδάφους και, ως εκ τούτου, «εγκατάσταση» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.
- 50 Προκειμένου να πληρούνται το οριζόμενο από την ως άνω διάταξη κριτήριο, πρέπει επίσης η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να «εκτελείται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων» εγκατάστασης που έχει ο εν λόγω υπεύθυνος στο έδαφος ορισμένου κράτους μέλους.
- 51 Η Google Spain και η Google Inc. φρονούν ότι δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση, διότι η επίμαχη στην κύρια δίκη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται αποκλειστικά από την Google Inc., που εκμεταλλεύεται την υπηρεσία Google Search χωρίς οποιαδήποτε παρέμβαση της Google Spain, της οποίας η δραστηριότητα περιορίζεται στην παροχή υποστήριξης στη διαφημιστική δραστηριότητα του ομίλου Google, δραστηριότητα διακριτή από την υπηρεσία μηχανής αναζήτησης που παρέχει.
- 52 Εντούτοις, όπως υπογράμμισαν μεταξύ άλλων η Ισπανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 δεν απαιτεί η επίμαχη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να γίνεται «από» την οικεία εγκατάσταση, αλλά απλώς να γίνεται «στα πλαίσια των δραστηριοτήτων» της εγκατάστασης αυτής.
- 53 Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της οδηγίας 95/46, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση αποτελεσματικής και πλήρους προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων και, ιδίως, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η τελευταία αυτή φράση δεν μπορεί να ερμηνεύεται υπό στενή έννοια (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση L'Oréal κ.λπ., C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψεις 62 και 63).
- 54 Επισημαίνεται συναφώς ότι, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από τις αιτιολογικές σκέψεις 18 έως 20 και από το άρθρο 4 της οδηγίας 95/46, βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να αποτραπεί, μέσω του καθορισμού ιδιαιτέρως ευρέος εδαφικού πεδίου εφαρμογής, αφενός τυχόν αποκλεισμός κάποιου προσώπου από την προστασία που εγγυάται η οδηγία και αφετέρου η καταστρατήγηση της εν λόγω προστασίας.
- 55 Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού αυτού της οδηγίας 95/46 και του γράμματος του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται για τις ανάγκες υπηρεσίας μηχανής αναζήτησης, όπως η Google Search, την οποία εκμεταλλεύεται επιχείρηση που έχει έδρα σε τρίτο κράτος αλλά διαθέτει εγκατάσταση εντός ορισμένου κράτους μέλους, εκτελείται «στα πλαίσια των δραστηριοτήτων» της εν λόγω εγκατάστασης, εφόσον αυτή έχει ως σκοπό την προώθηση και πώληση, εντός του προαναφερθέντος κράτους μέλους, του διαφημιστικού χώρου που διατίθεται στο πλαίσιο της μηχανής αναζήτησης και που αποσκοπεί στην οικονομική εκμετάλλευση της υπηρεσίας που παρέχεται με την εν λόγω μηχανή.
- 56 Πράγματι, υπό τις περιστάσεις αυτές, οι δραστηριότητες του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης και οι δραστηριότητες της εγκατάστασής του εντός του οικείου κράτους μέλους είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένες, εφόσον οι σχετικές με τον διαφημιστικό χώρο δραστηριότητες αποτελούν το μέσο για να καταστεί η επίμαχη μηχανή αναζήτησης οικονομικώς αποδοτική και εφόσον η μηχανή αυτή είναι συγχρόνως το μέσο που καθιστά δυνατή την άσκηση των ως άνω δραστηριοτήτων.
- 57 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, όπως διευκρινίστηκε στις σκέψεις 26 έως 28 της παρούσας απόφασης, η εμφάνιση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε σελίδα αποτελεσμάτων αναζήτησης αποτελεί επεξεργασία των δεδομένων αυτών. Δεδομένου όμως ότι η εμφάνιση των αποτελεσμάτων

συνοδεύεται, στην ίδια σελίδα, από την εμφάνιση διαφημιστικών μηνυμάτων που συνδέονται με τους όρους αναζήτησης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίμαχη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διαφημιστικής και εμπορικής δραστηριότητας της εγκατάστασης που έχει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας στο έδαφος κράτους μέλους, εν προκειμένω στο ισπανικό έδαφος.

58 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται για τις ανάγκες λειτουργίας της εν λόγω μηχανής αναζήτησης δεν υπόκειται στις υποχρεώσεις και στις εγγυήσεις της οδηγίας 95/46, ειδικά θα διακυβευόταν η πρακτική αποτελεσματικότητά της και η επιδιωκόμενη με αυτήν αποτελεσματική και πλήρης προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση L'Oréal κ.λπ., EU:C:2011:474, σκέψεις 62 και 63), ιδίως η προστασία του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής τους ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δικαιώματος στο οποίο η εν λόγω οδηγία αποδίδει ιδιαίτερη σημασία, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από το άρθρο 1, παράγραφος 1, και από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 10 αυτής (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις Österreichischer Rundfunk κ.λπ., C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψη 70· Rijkeboer, C-553/07, EU:C:2009:293, σκέψη 47, καθώς και IPI, C-473/12, EU:C:2013:715, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

59 Στο μέτρο κατά το οποίο η πρώτη από τις τρεις προϋποθέσεις που έχει απαριθμήσει το αιτούν δικαστήριο αρκεί αφεαυτής προκειμένου να συναχθεί το συμπέρασμα ότι εγκατάσταση όπως η Google Spain πληροί το κριτήριο που προβλέπεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, δεν είναι αναγκαία η εξέταση των δύο άλλων προϋποθέσεων.

60 Από τα ανωτέρω έπεται ότι στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εγκατάστασης που έχει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας αυτής στο έδαφος κράτους μέλους, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, όταν ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης ιδρύει σε ορισμένο κράτος μέλος υποκατάστημα ή θυγατρική που έχει ως σκοπό την προώθηση και την πώληση του διαφημιστικού χώρου ο οποίος διατίθεται στο πλαίσιο της μηχανής αναζήτησης και που ασκεί δραστηριότητα κατευθυνόμενη προς τους κατοίκους του εν λόγω κράτους μέλους.

Επί του πρώτου ερωτήματος, στοιχεία β' έως δ'

61 Κατόπιν της απάντησης που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', παρέλκει η απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία β' έως δ'.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος, στοιχεία γ' και δ', σχετικά με την έκταση της ευθύνης του φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης δυνάμει της οδηγίας 95/46

62 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία γ' και δ', το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, προκειμένου να προστατεύονται τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές, ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης υποχρεούται να απαλείφει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο ενός προσώπου, συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, και στην περίπτωση κατά την οποία το ονοματεπώνυμο αυτό ή οι πληροφορίες αυτές δεν έχουν διαγραφεί προηγουμένως η ταυτοχρόνως από τις ως άνω ιστοσελίδες, τούτο δε ακόμη και όταν η δημοσίευση των ως άνω πληροφοριών στις εν λόγω ιστοσελίδες είναι νόμιμη.

63 Η Google Spain και η Google Inc. φρονούν ότι, δυνάμει της αρχής της αναλογικότητας, οποιοδήποτε αίτημα για την αφαίρεση πληροφοριών πρέπει να υποβάλλεται στον εκδότη του σχετικού ιστοτόπου δεδομένου ότι αυτός φέρει την ευθύνη της δημοσιοποίησης των ως άνω πληροφοριών, είναι σε θέση να εκτιμήσει τον νόμιμο χαρακτήρα της δημοσίευσης αυτής και διαθέτει τα αποτελεσματικότερα και λιγότερο περιοριστικά μέσα για να καταστήσει τις πληροφορίες αυτές μη προσβάσιμες. Εξάλλου, η επιβολή στον φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης της υποχρέωσης να αφαιρεί από τα ευρετήριά της πληροφορίες δημοσιευμένες στο διαδίκτυο δεν θα λάμβανε αρκούντως υπόψη τα

θεμελιώδη δικαιώματα των εκδοτών ιστοτόπων, των λοιπών χρηστών του διαδικτύου καθώς και του ίδιου του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης.

- 64 Κατά την Αυστριακή Κυβέρνηση, μια εθνική αρχή ελέγχου μπορεί να επιβάλει σε φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης την υποχρέωση να διαγράψει από τα αρχεία του πληροφορίες δημοσιευμένες από τρίτους μόνον αν έχει προηγουμένως διαπιστωθεί η παρανομία ή η ανακρίβεια των επίμαχων δεδομένων ή αν το υποκείμενο των δεδομένων έχει ασκήσει επιτυχώς το δικαίωμα αντίταξης έναντι του εκδότη του ιστοτόπου στον οποίο έχουν δημοσιευθεί οι πληροφορίες αυτές.
- 65 Ο M. Costeja González, η Ισπανική, η Ιταλική και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή φρονούν ότι η εθνική αρχή μπορεί να επιβάλει απευθείας στον φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης την υποχρέωση να αφαιρέσει από τα ευρετήρια και από την ενδιάμεση μνήμη της μηχανής πληροφορίες που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δημοσιευμένα από τρίτους, χωρίς να είναι απαραίτητο να αποταθεί προηγουμένως ή ταυτοχρόνως στον εκδότη της ιστοσελίδας στην οποία περιλαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές. Επιπλέον, κατά τον M. Costeja González, την Ισπανική και την Ιταλική Κυβέρνηση καθώς και την Επιτροπή, το γεγονός ότι οι εν λόγω πληροφορίες έχουν δημοσιευθεί νόμιμα και ότι εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα προέλευσης δεν ασκεί επιρροή στις υποχρεώσεις του εν λόγω φορέα εκμετάλλευσης δυνάμει της οδηγίας 95/46. Αντιθέτως, κατά την Πολωνική Κυβέρνηση, το γεγονός αυτό μπορεί να απαλλάσσει τον φορέα εκμετάλλευσης από τις υποχρεώσεις του.
- 66 Υπενθυμίζεται προκαταρκτικά ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 και από την αιτιολογική σκέψη 10, η οδηγία 95/46 αποσκοπεί στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, ιδίως δε της ιδιωτικής τους ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ., επ' αυτού, απόφαση IPI, EU:C:2013:715, σκέψη 28).
- 67 Κατά την αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας 95/46, οι προβλεπόμενες από αυτήν αρχές προστασίας έχουν εξειδικευθεί, αφενός, με τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν τα πρόσωπα που επεξεργάζονται δεδομένα, όσον αφορά ιδίως την ποιότητα των δεδομένων, την τεχνική ασφάλεια, την κοινοποίηση στην αρχή ελέγχου, τις συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιείται η επεξεργασία και, αφετέρου, με τα δικαιώματα που παρέχονται στα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας να ενημερώνονται για την επεξεργασία αυτή, να μπορούν να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, να ζητούν τη διόρθωσή τους ή ακόμη να αντιτάσσονται στην επεξεργασία υπό ορισμένες προϋποθέσεις.
- 68 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι διατάξεις της οδηγίας 95/46, κατά το μέρος που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε προσβολή των θεμελιωδών ελευθεριών και, ειδικότερα, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, πρέπει οπωσδήποτε να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία, κατά πάγια νομολογία, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση των οποίων διασφαλίζει το Δικαστήριο, και είναι πλέον κατοχυρωμένα με τον Χάρτη (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Connolly κατά Επιτροπής, C-274/99 P, EU:C:2001:127, σκέψη 37, καθώς και Österreichischer Rundfunk κ.λπ., EU:C:2003:294, σκέψη 68).
- 69 Ειδικότερα, το άρθρο 7 του Χάρτη κατοχυρώνει το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, ενώ το άρθρο 8 του Χάρτη διακηρύσσει ρητώς το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 8 διευκρινίζουν ότι η επεξεργασία των δεδομένων αυτών πρέπει να γίνεται νόμιμα, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο, ότι κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους και ότι ο σεβασμός των ως άνω κανόνων υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής. Οι απαιτήσεις αυτές έχουν εξειδικευθεί μεταξύ άλλων με τα άρθρα 6, 7, 12, 14 και 28 της οδηγίας 95/46.
- 70 Όσον αφορά το άρθρο 12, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46, αυτό ορίζει ότι τα κράτη μέλη εγγυώνται στα υποκείμενα των δεδομένων το δικαίωμα να ζητούν από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας να προβεί, κατά περίπτωση, στη διόρθωση, στη διαγραφή ή στο κλείδωμα των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις της οδηγίας 95/46, ιδίως λόγω του ελλιπούς ή του

ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων. Δεδομένου ότι η τελευταία αυτή διευκρίνιση σχετικά με την τήρηση ορισμένων απαιτήσεων που διαλαμβάνονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ΄, της οδηγίας 95/46 έχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό χαρακτήρα, ο μη σύμφωνος με τις διατάξεις της οδηγίας χαρακτήρας της επεξεργασίας, στον οποίο μπορεί να στηριχθεί το υποκείμενο των δεδομένων για να ασκήσει το δικαίωμα που του αναγνωρίζει το άρθρο 12, στοιχείο β΄, αυτής, μπορεί επίσης να προκύπτει από τη μη τήρηση άλλων προϋποθέσεων που αυτή επιβάλλει προκειμένου η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να είναι νόμιμη.

- 71 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που δέχεται το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής, κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι σύμφωνη, αφενός, προς τις αρχές σχετικά με την ποιότητα των δεδομένων κατά το άρθρο 6 της ως άνω οδηγίας, και, αφετέρου, προς τις βασικές αρχές της νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων που απαριθμεί το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας (βλ. αποφάσεις *Österreichischer Rundfunk* κ.λπ., EU:C:2003:294, σκέψη 65· *ASNEF* και *FECEDM*, C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 26, καθώς και *Worten*, C-342/12, EU:C:2013:355, σκέψη 33).
- 72 Κατά το προαναφερθέν άρθρο 6 και με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων που μπορούν να θεσπίζουν τα κράτη μέλη στις περιπτώσεις επεξεργασίας για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς, εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να διασφαλίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία», ότι «συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και [ότι] η μεταγενέστερη επεξεργασία τους [...] συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς», ότι είναι «κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία», ότι είναι «ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, [...] ενημερώνονται» και, τέλος, ότι «διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία». Στην αλληλουχία αυτή, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα ώστε δεδομένα που δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της διάταξης αυτής να διαγράφονται ή να διορθώνονται.
- 73 Όσον αφορά τον νόμιμο χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας 95/46, επεξεργασίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, η επεξεργασία αυτή ενδέχεται να εμπίπτει στην περίπτωση του εν λόγω άρθρου 7, στοιχείο στ΄.
- 74 Η ως άνω διάταξη επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον αυτή είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα, υπό τον όρο ότι δεν προέχει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων, ιδίως το δικαίωμά του στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που χρήζουν προστασίας δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής. Ειδικότερα, η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου 7, στοιχείο στ΄, προϋποθέτει τη στάθμιση των επίμαχων αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σπουδαιότητα των δικαιωμάτων που αντλεί το υποκείμενο των δεδομένων από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη (βλ. απόφαση *ASNEF* και *FECEDM*, EU:C:2011:777, σκέψεις 38 και 40).
- 75 Μολονότι ο σύμφωνος με τα άρθρα 6 και 7, στοιχείο στ΄, της οδηγίας 95/46 χαρακτήρας της επεξεργασίας μπορεί να ελέγχεται στο πλαίσιο αίτησης κατά την έννοια του άρθρου 12, στοιχείο β΄, της οδηγίας αυτής, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί επιπροσθέτως να ασκήσει υπό ορισμένες προϋποθέσεις το δικαίωμα αντίταξης που προβλέπεται με το άρθρο 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, της οδηγίας αυτής.
- 76 Κατά το άρθρο 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν στο υποκείμενο των δεδομένων το δικαίωμα, τουλάχιστον στις περιπτώσεις του άρθρου 7, στοιχεία ε΄ και στ΄, της οδηγίας 95/46, να αντιτάσσεται ανά πάσα στιγμή, για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους σχετικούς με την προσωπική του κατάσταση, στην επεξεργασία δεδομένων που το αφορούν, εκτός αν στην εθνική νομοθεσία ορίζεται άλλως. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η στάθμιση που πρέπει να διενεργείται στο πλαίσιο του άρθρου 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, καθιστά δυνατή τη συνεκτίμηση, σε εξειδικευμένη βάση,

όλων των περιστάσεων που αφορούν τη συγκεκριμένη κατάσταση του υποκειμένου των δεδομένων. Σε περίπτωση αιτιολογημένης αντίταξης, η επεξεργασία που πραγματοποιεί ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεν μπορεί πλέον να αφορά τα δεδομένα αυτά.

- 77 Οι αιτήσεις δυνάμει των άρθρων 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 μπορούν να υποβάλλονται απευθείας από το υποκείμενο των δεδομένων στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ο οποίος πρέπει εν συνεχεία να εξετάζει δεόντως τη βασιμότητά τους και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να παύει την επίμαχη επεξεργασία δεδομένων. Όταν ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεν ανταποκρίνεται στις αιτήσεις αυτές, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να αποταθεί στην αρχή ελέγχου ή στις δικαστικές αρχές προκειμένου αυτές να προβούν στους απαραίτητους ελέγχους και, κατά συνέπεια, να επιβάλουν στον υπεύθυνο τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων.
- 78 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 28, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 95/46, οποιοσδήποτε μπορεί να υποβάλει σε κάθε αρχή ελέγχου αίτηση σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών του έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ότι η αρχή αυτή διαθέτει μέσα για τη διεξαγωγή έρευνας και αποτελεσματικές εξουσίες παρέμβασης που της επιτρέπουν μεταξύ άλλων να επιβάλλει τη δέσμευση, τη διαγραφή ή την καταστροφή δεδομένων ή να απαγορεύει προσωρινά ή οριστικά την επεξεργασία.
- 79 Οι ως άνω εκτιμήσεις πρέπει να αποτελούν τον άξονα ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας 95/46 οι οποίες διέπουν τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων όταν αυτό υποβάλλει στην αρχή ελέγχου ή σε δικαστική αρχή αίτηση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.
- 80 Συναφώς, πρέπει εξαρχής να επισημανθεί ότι, όπως διαπιστώθηκε στις σκέψεις 36 έως 38 της παρούσας απόφασης, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, ενδέχεται να θίγει σημαντικά τα θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν η αναζήτηση μέσω της μηχανής αυτής πραγματοποιείται με βάση το ονοματεπώνυμο φυσικού προσώπου, εφόσον η εν λόγω επεξεργασία παρέχει τη δυνατότητα σε οποιονδήποτε χρήστη του διαδικτύου να αποκτά, μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων, μια συστηματική επισκόπηση των διαθέσιμων στο διαδίκτυο πληροφοριών σχετικά με το εν λόγω πρόσωπο, οι οποίες αφορούν δυνητικά διάφορες πτυχές της ιδιωτικής του ζωής και θα ήταν αδύνατο ή εξαιρετικά δυσχερές να διασταυρωθούν χωρίς τη μηχανή αναζήτησης, και κατά τον τρόπο αυτό, να σχηματίζει ένα, κατά το μάλλον ή ήττον, λεπτομερές προφίλ του προσώπου αυτού. Εξάλλου, οι συνέπειες που έχει η επέμβαση στα προαναφερθέντα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων διογκώνονται λόγω του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζουν το διαδίκτυο και οι μηχανές αναζήτησης στη σύγχρονη κοινωνία, με αποτέλεσμα οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποτελεσμάτων να είναι προσβάσιμες ανά πάσα στιγμή και από οποιοδήποτε σημείο (βλ., επ' αυτού, απόφαση eDate Advertising κ.λπ., C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685, σκέψη 45).
- 81 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επέμβαση αυτή, λόγω της ενδεχόμενης σοβαρότητάς της, δεν μπορεί να δικαιολογείται μόνο με βάση το οικονομικό συμφέρον του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης στην ως άνω επεξεργασία. Εντούτοις, στον βαθμό που η απάλειψη συνδέσμων από τον κατάλογο αποτελεσμάτων θα μπορούσε, αναλόγως της πληροφορίας για την οποία πρόκειται, να έχει αντίκτυπο στο έννομο συμφέρον των δυνητικά ενδιαφερόμενων χρηστών του διαδικτύου για πρόσβαση στην πληροφορία αυτή, πρέπει, σε περιπτώσεις όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, να αναζητείται η δίκαιη εξισορρόπηση ιδίως μεταξύ του συμφέροντος αυτού και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων δυνάμει των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη. Μολονότι, ασφαλώς, τα προστατευόμενα με τα άρθρα αυτά δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων υπερέχουν, κατά κανόνα, του προαναφερθέντος συμφέροντος των χρηστών του διαδικτύου, εντούτοις η εξισορρόπηση αυτή μπορεί, σε ειδικές περιπτώσεις, να εξαρτάται από τη φύση της επίμαχης πληροφορίας και από τον ευαίσθητο χαρακτήρα της για την ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων καθώς και από το συμφέρον του κοινού να διαθέτει την πληροφορία αυτή, συμφέρον το οποίο μπορεί να διαφοροποιείται αναλόγως, μεταξύ άλλων, του ρόλου που διαδραματίζει το εν λόγω υποκείμενο στον δημόσιο βίο.

- 82 Η αρχή ελέγχου ή η δικαστική αρχή, κατόπιν εκτίμησης των προϋποθέσεων εφαρμογής των άρθρων 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 στην οποία πρέπει να προβαίνουν όταν επιλαμβάνονται αίτησης όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, μπορούν να επιβάλλουν στον φορέα εκμετάλλευσης την υποχρέωση να απαλείψει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο ενός προσώπου, συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, χωρίς για την επιβολή της υποχρέωσης αυτής να απαιτείται να απαλειφθούν προηγουμένως ή ταυτοχρόνως, με τη συγκατάθεση του εκδότη ή σε εκτέλεση σχετικής διαταγής, το ως άνω ονοματεπώνυμο και οι ως άνω πληροφορίες από την ιστοσελίδα στην οποία δημοσιεύτηκαν.
- 83 Πράγματι, όπως διαπιστώθηκε στις σκέψεις 35 έως 38 της παρούσας απόφασης, στο μέτρο κατά το οποίο η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας μηχανής αναζήτησης διαφέρει από και συμπληρώνει τη δραστηριότητα των εκδοτών ιστοτόπων και επηρεάζει συμπληρωματικά προς την τελευταία αυτή δραστηριότητα τα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δικαιωμάτων, ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, ως υπεύθυνος της επεξεργασίας αυτής, πρέπει να διασφαλίζει, στο πλαίσιο των ευθυνών, των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων του, ότι η εν λόγω δραστηριότητα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας 95/46 ώστε οι προβλεπόμενες με αυτήν εγγυήσεις να μπορούν να παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους.
- 84 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, λαμβανομένης υπόψη, αφενός, της ευχέρειας με την οποία οι δημοσιευμένες σε ορισμένο ιστότοπο πληροφορίες μπορούν να αναπαραχθούν σε άλλους ιστοτόπους και, αφετέρου, του γεγονότος ότι οι υπεύθυνοι για τη δημοσίευσή τους δεν υπόκεινται πάντοτε στο δίκαιο της Ένωσης, η αποτελεσματική και πλήρης προστασία των υποκειμένων των δεδομένων δεν θα μπορούσε να διασφαλιστεί αν αυτά όφειλαν, καταρχάς ή παράλληλα, να επιτύχουν τη διαγραφή, εκ μέρους των εκδοτών των ιστοτόπων, των πληροφοριών που τα αφορούν.
- 85 Εξάλλου, η επεξεργασία από εκδότη ιστοσελίδας, η οποία συνίσταται στη δημοσίευση πληροφοριών σχετικών με ορισμένο φυσικό πρόσωπο, μπορεί ενδεχομένως να πραγματοποιείται «αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς» και, επομένως, να υπάγεται, δυνάμει του άρθρου 9 της οδηγίας 95/46, στις παρεκκλίσεις από τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής, πράγμα το οποίο δεν ισχύει για την επεξεργασία την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης. Επομένως, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να ασκήσει, υπό ορισμένες περιστάσεις, το υποκείμενο των δεδομένων τα δικαιώματα που προβλέπονται με τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 κατά του εν λόγω φορέα, όχι όμως κατά του εκδότη της εν λόγω ιστοσελίδας.
- 86 Τέλος, διαπιστώνεται ότι όχι μόνο ο λόγος που, δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας 95/46, δικαιολογεί τη δημοσίευση δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα σε ορισμένο ιστότοπο δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκη με τον λόγο που ισχύει στην περίπτωση της δραστηριότητας των μηχανών αναζήτησης, αλλά επίσης ότι, ακόμη και όταν υπάρχει τέτοια ταύτιση, το αποτέλεσμα της στάθμισης των επίμαχων συμφερόντων, η οποία πρέπει να διενεργείται δυνάμει των άρθρων 7, στοιχείο στ', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, μπορεί να διαφέρει αναλόγως του αν πρόκειται για επεξεργασία από τον φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης ή για επεξεργασία από τον εκδότη της ιστοσελίδας, δεδομένου ότι, αφενός, τα έννομα συμφέροντα που δικαιολογούν την επεξεργασία στις δύο αυτές περιπτώσεις μπορούν να είναι διαφορετικά και, αφετέρου, οι συνέπειες που έχει η επεξεργασία στις περιπτώσεις αυτές για το υποκείμενο των δεδομένων, και ιδίως για την ιδιωτική του ζωή, δεν είναι κατ' ανάγκη οι ίδιες.
- 87 Πράγματι, στο μέτρο κατά το οποίο η εμφάνιση, εντός του καταλόγου αποτελεσμάτων που προκύπτει κατόπιν αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο ενός προσώπου, ορισμένης ιστοσελίδας και των περιλαμβανόμενων σε αυτήν πληροφοριών σχετικά με το εν λόγω πρόσωπο, αφενός, διευκολύνει αισθητά την πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες οποιουδήποτε χρήστη του διαδικτύου πραγματοποιεί αναζήτηση σχετική με το υποκείμενο των δεδομένων και, αφετέρου, μπορεί να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για τη διάδοση των εν λόγω πληροφοριών, η εμφάνιση αυτή μπορεί ενδεχομένως να αποτελεί σοβαρότερη επέμβαση στο θεμελιώδες δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής του υποκειμένου των δεδομένων απ' ό,τι η δημοσίευση των ως άνω πληροφοριών από τον εκδότη της επίμαχης ιστοσελίδας.

88 Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχεία γ' και δ', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, προκειμένου να προστατεύονται τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές και εφόσον πληρούνται πράγματι οι οριζόμενες από αυτές προϋποθέσεις, ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης υποχρεούται να απαλείφει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο ενός προσώπου, συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, και στην περίπτωση κατά την οποία το ονοματεπώνυμο αυτό ή οι πληροφορίες αυτές δεν έχουν διαγραφεί προηγουμένως ή ταυτοχρόνως από τις ως άνω ιστοσελίδες, η υποχρέωση δε αυτή ισχύει ακόμη και όταν αυτή καθαυτή η δημοσίευση των επίμαχων πληροφοριών στις εν λόγω ιστοσελίδες είναι νόμιμη.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, σχετικά με τα κατοχυρωμένα με την οδηγία 95/46 δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων

89 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι παρέχουν στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να απαιτεί από τον φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης να απαλείφει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο του εν λόγω υποκειμένου, συνδέσμους προς νόμιμα δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν αληθείς πληροφορίες σχετικά με το υποκείμενο αυτό, ισχυριζόμενο ότι οι πληροφορίες αυτές μπορούν να του προκαλέσουν βλάβη ή ότι επιθυμεί να «λησμονηθούν» μετά την παρέλευση ορισμένου χρόνου.

90 Η Google Spain, η Google Inc., η Ελληνική, η Αυστριακή και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή φρονούν ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση. Η Google Spain, η Google Inc., η Πολωνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υποστηρίζουν συναφώς ότι τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 παρέχουν στα υποκείμενα των δεδομένων δικαιώματα μόνον υπό την προϋπόθεση ότι η επίμαχη επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη με την εν λόγω οδηγία ή για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους σχετικούς με την προσωπική τους κατάσταση, και όχι απλώς και μόνον επειδή, κατά την εκτίμησή τους, η επεξεργασία αυτή μπορεί να τους προκαλέσει βλάβη ή επειδή επιθυμούν να λησμονηθούν τα δεδομένα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο της ως άνω επεξεργασίας. Η Ελληνική και η Αυστριακή Κυβέρνηση φρονούν ότι το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να αποτείνεται στον εκδότη του οικείου ιστοτόπου.

91 Ο M. Costeja González καθώς και η Ισπανική και η Ιταλική Κυβέρνηση έχουν την άποψη ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να αντιτάσσεται στην ευρετηρίαση των προσωπικών δεδομένων του από μηχανή αναζήτησης, όταν η διάδοση των δεδομένων αυτών μέσω της εν λόγω μηχανής του προκαλεί βλάβη κι ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα στην προστασία των εν λόγω δεδομένων και στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, τα οποία εμπεριέχουν το «δικαίωμα στη λήθη», υπερέχουν των έννομων συμφερόντων του φορέα εκμετάλλευσης της εν λόγω μηχανής και του γενικού συμφέροντος στην ελεύθερη πληροφόρηση.

92 Όσον αφορά το άρθρο 12, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46, η εφαρμογή του οποίου υπόκειται στην προϋπόθεση ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι σύμφωνη με την οδηγία αυτή, υπενθυμίζεται ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 72 της παρούσας απόφασης, ο μη σύμφωνος προς την οδηγία χαρακτήρας μπορεί να προκύπτει όχι μόνο από τον ανακριβή χαρακτήρα των δεδομένων αλλά, ιδίως, επίσης από το γεγονός ότι αυτά είναι ακατάλληλα, άσχετα προς το οικείο ζήτημα και υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας, ότι δεν ενημερώνονται ή ότι διατηρούνται για χρονική περίοδο που υπερβαίνει την απαιτούμενη, εκτός και αν η διατήρηση αυτή επιβάλλεται για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς.

93 Από τις απαιτήσεις αυτές, οι οποίες προβλέπονται με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχεία γ' έως ε', της οδηγίας 95/46, προκύπτει ότι ακόμη και η αρχικά νόμιμη επεξεργασία μη ανακριβών δεδομένων μπορεί, με την πάροδο του χρόνου, να καταστεί αντίθετη με την οδηγία αυτή, εφόσον τα εν λόγω δεδομένα πάσουν να είναι απαραίτητα για τους σκοπούς για τους οποίους συνελέγησαν ή υπέστησαν επεξεργασία. Τούτο συμβαίνει ιδίως όταν τα δεδομένα είναι ακατάλληλα, δεν είναι ή έχουν πάψει να

είναι συναφή με το οικείο ζήτημα ή είναι υπερβολικά σε σχέση με τους ως άνω σκοπούς ή με τον χρόνο που έχει παρέλθει.

- 94 Ως εκ τούτου, εφόσον, κατόπιν αίτησης του υποκειμένου των δεδομένων δυνάμει του άρθρου 12, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46, διαπιστωθεί ότι η εμφάνιση, εντός του καταλόγου αποτελεσμάτων που προκύπτει από αναζήτηση με βάση το ονοματεπώνυμο του ως άνω υποκειμένου, συνδέσμων προς νόμιμα δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες που περιέχουν αληθείς πληροφορίες σχετικά με το υποκείμενο αυτό, είναι, επί του παρόντος, ασύμβατη με το προαναφερθέν άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχεία γ' έως ε', για τον λόγο ότι οι πληροφορίες αυτές, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων που χαρακτηρίζουν τη συγκεκριμένη περίπτωση, παρίστανται ακατάλληλες, δεν είναι ή έχουν πάψει να είναι συναφείς με το οικείο ζήτημα ή εμφανίζονται υπερβολικές σε σχέση με τους σκοπούς της επίμαχης επεξεργασίας την οποία πραγματοποιεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, οι επίμαχες πληροφορίες και οι επίμαχοι σύνδεσμοι που περιλαμβάνονται στον ως άνω κατάλογο αποτελεσμάτων πρέπει να διαγράφονται.
- 95 Όσον αφορά τις αιτήσεις κατά την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 12, στοιχείο β', οι οποίες στηρίζονται σε προβαλλόμενη μη τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46 καθώς και των προϋποθέσεων του άρθρου 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, επισημαίνεται ότι ο κατά το προαναφερθέν άρθρο 7 νόμιμος χαρακτήρας κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να υφίσταται καθ' όλο το χρονικό διάστημα της πραγματοποίησής της.
- 96 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πλαίσιο της εκτίμησης αιτήσεων που υποβάλλονται κατά επεξεργασίας, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, πρέπει μεταξύ άλλων να εξετάζεται αν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να πάψει η σχετική με το πρόσωπό του πληροφορία να συνδέεται, επί του παρόντος, με το ονοματεπώνυμό του μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων ο οποίος προκύπτει κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο αυτό. Υπογραμμίζεται συναφώς ότι η αναγνώριση ενός τέτοιου δικαιώματος δεν προϋποθέτει ότι η εμφάνιση της επίμαχης πληροφορίας στον κατάλογο αποτελεσμάτων προκαλεί βλάβη στο υποκείμενο των δεδομένων.
- 97 Δεδομένου ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, βάσει των θεμελιωδών δικαιωμάτων του κατά τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, να ζητήσει να πάψει η επίμαχη πληροφορία να τίθεται στη διάθεση του ευρέος κοινού μέσω της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο αποτελεσμάτων, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως προκύπτει ιδίως από τη σκέψη 81 της παρούσας απόφασης, ότι τα δικαιώματα αυτά καταρχήν υπερέχουν όχι μόνο του οικονομικού συμφέροντος του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, αλλά και του συμφέροντος του κοινού να αποκτήσει την πληροφορία αυτή στο πλαίσιο αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του εν λόγω υποκειμένου. Εντούτοις, η διαπίστωση αυτή δεν ισχύει όταν, για ειδικούς λόγους, όπως ο ρόλος που διαδραματίζει το εν λόγω υποκείμενο στον δημόσιο βίο, προκύπτει ότι η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματά του δικαιολογείται από το υπέρτερο συμφέρον του κοινού για πρόσβαση στην επίμαχη πληροφορία συνεπεία της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο.
- 98 Όσον αφορά περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία αφορά την εμφάνιση, εντός του καταλόγου αποτελεσμάτων που προκύπτει όταν ο χρήστης του διαδικτύου πραγματοποιεί αναζήτηση βάσει του ονοματεπώνυμου του υποκειμένου των δεδομένων με τη χρήση της υπηρεσίας Google Search, συνδέσμων προς δύο σελίδες των προσβάσιμων στο διαδίκτυο αρχείων καθημερινής εφημερίδας, οι οποίες περιλαμβάνουν το ονοματεπώνυμο του υποκειμένου αυτού και αφορούν πλειστηριασμούς ακινήτων κατόπιν κατάσχεσης που επιβλήθηκε λόγω κοινωνικοασφαλιστικών οφειλών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις ανακοινώσεις αυτές για την ιδιωτική ζωή του εν λόγω υποκειμένου και, αφετέρου, του γεγονότος ότι η αρχική δημοσίευση των σελίδων έλαβε χώρα προ δεκαέξι ετών, το υποκείμενο των δεδομένων έχει βασίμως δικαίωμα να πάψουν οι πληροφορίες αυτές να συνδέονται με το ονοματεπώνυμό του μέσω τέτοιου καταλόγου. Επομένως, στον βαθμό που, εν προκειμένω, προφανώς δεν υφίστανται ιδιαίτεροι λόγοι που να δικαιολογούν υπέρτερο συμφέρον του κοινού για πρόσβαση, μέσω αναζήτησης, στις ως άνω πληροφορίες, στοιχείο το οποίο εναπόκειται πάντως στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, δυνάμει των άρθρων 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, να απαιτήσει την απάλειψη των εν λόγω συνδέσμων από τον κατάλογο αποτελεσμάτων.

99 Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, στο πλαίσιο της εκτίμησης σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, πρέπει μεταξύ άλλων να εξετάζεται αν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να πάψει η σχετική με το πρόσωπό του πληροφορία να συνδέεται, επί του παρόντος, με το ονοματεπώνυμό του μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων ο οποίος προκύπτει κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο αυτό, χωρίς πάντως η αναγνώριση του δικαιώματος αυτού να προϋποθέτει ότι η εμφάνιση της επίμαχης πληροφορίας στον κατάλογο αποτελεσμάτων προκαλεί βλάβη στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεδομένου ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, βάσει των θεμελιωδών δικαιωμάτων του κατά τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, να ζητήσει να πάψει η επίμαχη πληροφορία να τίθεται στη διάθεση του ευρέος κοινού λόγω της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο αποτελεσμάτων, τα δικαιώματα αυτά καταρχήν υπερέχουν όχι μόνο του οικονομικού συμφέροντος του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, αλλά και του συμφέροντος του κοινού να αποκτήσει πρόσβαση στην πληροφορία αυτή στο πλαίσιο αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του εν λόγω υποκειμένου. Εντούτοις, τούτο δεν ισχύει όταν, για ειδικούς λόγους, όπως ο ρόλος που διαδραματίζει το εν λόγω υποκείμενο στον δημόσιο βίο, προκύπτει ότι η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου δικαιολογείται από το υπέρτερο συμφέρον του κοινού για πρόσβαση στην επίμαχη πληροφορία συνεπεία της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο.

Επί των δικαστικών εξόδων

100 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

- 1) Το άρθρο 2, στοιχεία β' και δ', της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, έχει την έννοια ότι, αφενός, η δραστηριότητα μηχανής αναζήτησης, η οποία συνίσταται στον εντοπισμό πληροφοριών που δημοσιεύουν ή αναρτούν στο διαδίκτυο τρίτοι, στην αυτόματη ευρετηρίασή τους, στην προσωρινή αποθήκευσή τους και, τελικώς, στη διάθεσή τους στους χρήστες του διαδικτύου με ορισμένη σειρά προτίμησης, πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο β', όταν οι εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, και, αφετέρου, ότι ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης πρέπει να θεωρείται ως «υπεύθυνος» της εν λόγω επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ'.
- 2) Το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εγκατάστασης που έχει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας αυτής στο έδαφος κράτους μέλους, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, όταν ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης ιδρύει σε ορισμένο κράτος μέλος υποκατάστημα ή θυγατρική που έχει ως σκοπό την προώθηση και την πώληση του διαφημιστικού χώρου ο οποίος διατίθεται στο πλαίσιο της μηχανής αναζήτησης και που ασκεί δραστηριότητα κατευθυνόμενη προς τους κατοίκους του εν λόγω κράτους μέλους.
- 3) Τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, προκειμένου να προστατεύονται τα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές και εφόσον πληρούνται πράγματι οι οριζόμενες από αυτές προϋποθέσεις, ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης υποχρεούται να απαλείφει από τον κατάλογο αποτελεσμάτων, ο οποίος εμφανίζεται κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο ενός προσώπου, συνδέσμους προς δημοσιευμένες από τρίτους ιστοσελίδες

που περιέχουν πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο αυτό, και στην περίπτωση κατά την οποία το ονοματεπώνυμο αυτό ή οι πληροφορίες αυτές δεν έχουν διαγραφεί προηγουμένως ή ταυτοχρόνως από τις ως άνω ιστοσελίδες, η υποχρέωση δε αυτή ισχύει ακόμη και όταν αυτή καθαυτή η δημοσίευση των επίμαχων πληροφοριών στις εν λόγω ιστοσελίδες είναι νόμιμη.

- 4) Τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι, στο πλαίσιο της εκτίμησης σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, πρέπει μεταξύ άλλων να εξετάζεται αν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να πάψει η σχετική με το πρόσωπό του πληροφορία να συνδέεται, επί του παρόντος, με το ονοματεπώνυμό του μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων ο οποίος προκύπτει κατόπιν αναζήτησης που έχει διενεργηθεί με βάση το ονοματεπώνυμο αυτό, χωρίς πάντως η αναγνώριση του δικαιώματος αυτού να προϋποθέτει ότι η εμφάνιση της επίμαχης πληροφορίας στον κατάλογο αποτελεσμάτων προκαλεί βλάβη στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεδομένου ότι το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, βάσει των θεμελιωδών δικαιωμάτων του κατά τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ζητήσει να πάψει η επίμαχη πληροφορία να τίθεται στη διάθεση του ευρέος κοινού λόγω της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο αποτελεσμάτων, τα δικαιώματα αυτά καταρχήν υπερέχουν όχι μόνο του οικονομικού συμφέροντος του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, αλλά και του συμφέροντος του κοινού να αποκτήσει πρόσβαση στην πληροφορία αυτή στο πλαίσιο αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του εν λόγω υποκειμένου. Εντούτοις, τούτο δεν ισχύει όταν, για ειδικούς λόγους, όπως ο ρόλος που διαδραματίζει το εν λόγω υποκείμενο στον δημόσιο βίο, προκύπτει ότι η επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου δικαιολογείται από το υπέρτερο συμφέρον του κοινού για πρόσβαση στην επίμαχη πληροφορία συνεπεία της εμφάνισής της στον προαναφερθέντα κατάλογο.

(υπογραφές)

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

i Στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως επήλθε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την ανάρτηση του κειμένου στην ψηφιακή Συλλογή Νομολογίας.